

Broedvogelinventarisatie

De Molenwijk in Didam

In 2008 heb ik de Molenwijk in Didam geïnventariseerd. Alle broedvogels die voorkomen worden meegenomen. Het doel is om dit voor alle zes de woonwijken van Didam te doen, zodat er een compleet beeld ontstaat over soorten en dichtheden die voorkomen in het eerste decade van de 21ste eeuw in de bebouwde kom van Didam.

In 2008 was de Molenwijk de derde wijk die in kaart gebracht is. In dit artikel de uitwerking van de resultaten hiervan. Ook zijn de gevonden soorten en dichtheden van de Vogelwijk en de Ziep uitgewerkt.

Gebiedsbeschrijving

De Molenwijk dateert uit de eind jaren 60 begin jaren 70 en beslaat ongeveer 40 ha. Er is weinig groen in te vinden. In het centrum van wijk komt een parkje voor met hier en daar wat onderbegroeiing van vlier, vuilboom en kardinaalsmuts. De bomen zijn ongeveer 40 jaar oud en bestaan uit eik, kastanje en wilg. Bij het park ligt een overstortvijver voor het riool. In de volksmond wordt dit de eendjesvijver bij Albert Heijn genoemd. Ten zuiden van de wijk ligt een klein industriegebied.

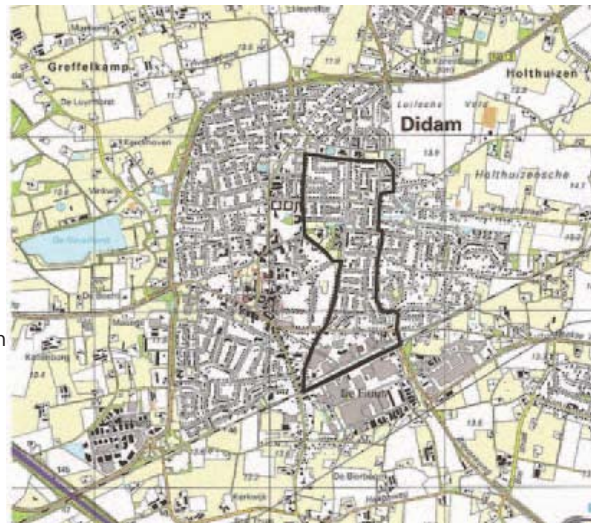
Bezoekdata	Tijden
28 maart 2008	6.00 - 7.45 uur
13 april 2008	5.45 - 7.45 uur
4 mei 2008	5.00 - 8.00 uur
24 mei 2008	4.45 - 8.00 uur
17 juni 2008	4.00 - 7.00 uur
18 juli 2008	19.00 - 22.00 uur

Tabel 1. Bezoekdata en -tijden

Hier bevindt zich ook het station van Didam. Langs de spoorlijn liggen verlaten volkstuinjes die verwilderd zijn met bramen en wilde opslag.

Methode

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de Broedvogel Monitoring Project (BMP) voor Stadsvogels (Van Dijk 2004). Alle broedvogels zijn ingetekend op veldkaarten. Het gebied werd langzaam fietsend doorkruist. Voor de Gierzwaluw is een extra ronde gemaakt in de avond om de nesten van deze soort in kaart te brengen. In het totaal is er iets meer dan 900 minuten geïnventariseerd. Dat komt neer op ongeveer 19 minuten per hectare voor het hele broedseizoen.

Figuur 1. Topografische kaart met de begrenzing van de Molenwijk.

Resultaten

In het totaal zijn er 29 broedvogels vastgesteld (tabel 3). Onder de soorten bevinden zich er 3 die op de Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels staan. In tabel 3 zijn deze soorten voorzien van een *.

Vogelsoort	Aantal (n)	Soort	Aantal (n)
Wilde eend	38	Fitis	1
Soepeend	21	Grauwe Vliegenvanger*	1
Houtduif	46	Staartmees	2
Turkse Tortel	80	Pimpelmees	13
Gierzwaluw	58 ¹	Koolmees	16
Winterkoning	10	Boomkruiper	2
Heggenmus	26	Ekster	2
Roodborst	4	Kauw	77
Merel	115	Zwarte Kraai	2
Zanglijster	7	Spreeuw	15
Grote Lijster	1	Huismus*	187
Witte Kwikstaart	1	Vink	28
Zwartkop	7	Groenling	15
Tuinfluitier	1	Kneu*	2
Tjiftjaf	9		

Tabel 2. Aantallen gevonden territoria in de Molenwijk in 2008.

* soort Rode Lijst

¹ schatting.

De Gierzwaluw blijft een erg lastig te inventariseren broedvogel. Het is lastig om met een betrouwbaar getal te komen. In de Molenwijk zijn met zekerheid 12 broedparen vastgesteld door het waarnemen van roepende jongen/adulten vogels vanuit de nestholtes of het invliegen van vogels in nestingen.

Epicentrum van de Gierzwaluw kolonie bevindt zich rondom de Albert Heijn, Geraniumstraat Goudsbloemstraat, Strobloemstraat, maar ook in de Zonnebloemstraat en Irisstraat zijn broedgevallen van de Gierzwaluw geconstateerd. Gezien de concentratie aan laagvliegende en actieve gierzwaluwen waren die 12 paar maar een minimaal aantal. Tijdens een inventarisatie in 2003 door Jos Schepers zijn er in de wijk 23 paar gevonden (archieff T. Verhoeven). Het aantal Gierzwaluwen is geschat op 58 broedparen in 2008. Dit aantal is gebaseerd op het aantal ogenschijnlijk geschikte nestholtes aan de woningen waar Gierzwaluwen rondvlogen te tellen.

De Huiszwaluw is dit jaar niet vastgesteld. In het verleden broedden er wel enkele paren in

de wijk. In 2000 vond ik nog 3 paren in de Muurbloemstraat. Ook in de Rozenstraat vond ik in 2000 nog enkele Huiszwaluw nesten. Helaas heb ik toen het aantal bezette nesten niet opgeschreven. In 2008 waren deze nesten ook allemaal verdwenen.

Op 17 juni werden twee luid roepende IJsvogels waargenomen bij de "eendjesvijver" in de Leliestraat.

Dit was de enige waarneming van IJsvogels. In de omgeving is alleen een broedgeval bekend aan de Nevelhorst in 2008. Hemelsbreed is de afstand Leliestraat-Nevelhorst ongeveer 1300 meter. De waarneming kan dus betrekking hebben op één van de jongen van de Nevelhorst van het eerste broedsel in conflict met een andere jonge/adulte IJsvogel. (mon. med. Roy Verhoef)

Vergelijking met andere wijken

In de Molenwijk werden in 2008 vier soorten vastgesteld die nog niet eerder als broedvogel binnen de bebouwde kom van Didam zijn vastgesteld, te weten: Fitis, Witte Kwikstaart, Wilde Eend en Soepeend. De totale soortenteller komt hiermee op 39 verschillende soorten. Nog steeds ontbreekt de Putter op de lijst. In tabel 4 treft u een totaal overzicht aan met de dichtheden per 100 ha van de drie geïnventariseerde wijken. Het ontbreken van groen in de Molenwijk heeft een negatieve invloed op het voorkomen van Winterkoning, Heggenmus, Roodborst en Tjiftjaf in vergelijking met De Ziep en de Vogelwijk.

Dankwoord

Ik wil Jan Schoppers bedanken voor het aanvullen en verbeteren van een eerder concept van dit artikel.

Maarten Hageman
maarten_hageman@hotmail.com

Vogelsoort	Molenwijk 2008 46,1 ha	De Ziep 2007 40,3 ha	Vogelwijk 2001 50 ha
Wilde eend	82.43	-	-
Soepeend	45.55	-	-
Scholekster	-	2.5	2.0
Stadsduif	-	+	-
Holenduif	-	2.5	2.0
Houtduif	99.78	133.7	58.0
Turkse Tortel	173.53	168.7	156.0
Tortelduif	-	2.5	-
Koekoek	-	-	2.0
Gierzwaluw	125.8	29.8	+
Groene specht	-	2.5	-
Huiszwaluw	-	9.9	-
Witte Kwikstaart	2.17	-	-
Winterkoning	21.69	54.6	68.0
Heggenmus	56.40	71.7	88.0
Roodborst	8.68	14.9	14.0
Zwarte roodstaart	-	2.5	-
Merel	249.46	320.1	236.0
Zanglijster	15.18	52.1	22.0
Grote lijster	2.17	4.7	10.0
Spotvogel	-	-	6.0
Braamsluiper	-	2.5	2.0
Tuinfluit	2.17	-	-
Zwartkop	15.18	22.3	28.0
Tjiftjaf	19.52	47.2	64.0
Fitis	2.17	-	-
Grauwe vliegenvanger	2.17	7.4	2.0
Staartmees	4.34	7.4	4.0
Pimpelmees	28.20	44.7	38.0
Koolmees	34.70	47.2	58.0
Boomkruiper	4.34	4.7	-
Ekster	4.34	4.7	2.0
Kauw	167.03	235.7	82.0
Zwarte kraai	4.34	2.5	-
Spreeuw	32.54	17.4	46.0
Huismus	405.64	357.3	+
Vink	60.73	89.3	64.0
Groenling	32.54	47.2	64.0
Kneu	4.34	4.7	2.0

Literatuur

van Dijk, A.J.2004. Handleiding Broedvogelmonitoring Project (broedvogelinventarisatie in proefvlakken). SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Hageman M. 2008. Broedvogelinventarisatie woonwijk Ziep, Didam in 2007. Vlerk 25:1 19-23.

Tabel 4. Dichtheid (paar/100 ha) in de wijken de Molenwijk, De Ziep en de Vogelwijk in Didam.